

FRONT ADVOKATER

Skadestånd för processkostnader i förvaltningsdomstol – hur ser nuläget ut?

Inköpsrådet, 10 oktober 2019
Johan Lidén, Erik Sjöberg

NJA 2018 s. 1127 (Spinator ./ FMV)

- Rätten till skadestånd motsvarande leverantörens kostnader för att förbereda anbud och i övrigt delta i en upphandling.
- Rätten till skadestånd motsvarande processkostnaderna i förvaltningsdomstolen vid överprövningen av upphandlingen.

Omständigheter i målet

- Spinator begärde överprövning.
- Upphandlingen beslutades att göras om.
- SITE, helägt dotterbolag till Spinator, lämnade anbud i den nya upphandlingen och tilldelades kontrakt.

HD:s bedömning avseende anbuds kostnader

- Realistisk möjlighet att tilldelas kontrakt,
- Åsidosättandet har minskat denna möjlighet,
och
- Anbudskostnaderna har blivit onyttiga.

HD:s bedömning avseende överprövningskostnader

- Framgång i förvaltningsprocessen,
- Upphandlingen beslutas att göras om,
- Leverantören får inte möjlighet att delta i nytt upphandlingsförfarande, och
- Detta till följd av omständigheter som leverantören inte kan lastas för.

Svea hovrätts dom 2019-05-13, mål T 7651-18

■ Ressel Rederi AB ./ . SLL

Bakgrund

- Tillfällig direktupphandling
- Ansökan om överprövning av avtals giltighet
- Avtalet fick bestå pga. tvingande hänsyn till ett allmänintresse
- Efterföljande skadestandsprocess i allmän domstol

Tingsrätten (före "Spinator")

- Rederiet kan inte anses ha haft framgång i överprövningsprocessen
  - bolagets talan "syftade till att avtalet skulle förklaras ogiltigt"
  - förvaltningsdomstolen förklarade att avtalet skulle bestå
- Ingen framgång = ingen ersättning

Hovrätten

Som angetts kan en sådan kostnad som leverantören har ådragit sig i en överprövningsprocess i vissa fall anses onödig och därmed utgöra en ersättningsgill skada enligt 16 kap. 20 § första stycket LOU. För detta krävs att leverantören har vunnit framgång i förvaltningsprocessen men, av skäl som han inte kan lastas för, inte får möjlighet att tilldelas kontraktet. (Se NJA 2018 s. 1127 p. 30, jfr dock p. 39 "... inte får möjlighet att tilldelas kontraktet och att detta beror på omständigheter på den upphandlande myndighetens sida".)

Hovrätten

Framgång?

- Rederiet yrkade att avtalet skulle ogiltigförklaras
- ”Rederiet hade alltså framgång med sin talan i den huvudsakliga frågan på så sätt att förvaltningsrätten ansåg att det fanns grund för att ogiltigförklara uppdragsavtalet.”

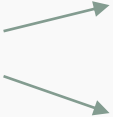
Hovrätten

Inte fått möjlighet att tilldelas kontraktet + myndighetens vållande?

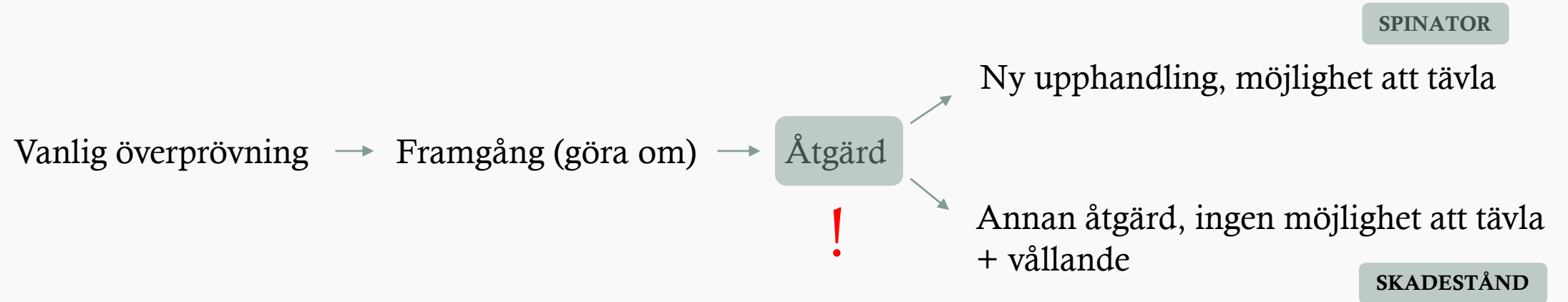
Rederiet hade alltså framgång med sin talan i den huvudsakliga frågan på så sätt att förvaltningsrätten ansåg att det fanns grund för att ogiltigförklara uppdragsavtalet. Trots detta fick Rederiet, till följd av omständigheter som bolaget inte kan lastas för utan är att hänföra till Landstingets **bristande planering och framförhållning**, inte möjlighet att tilldelas kontraktet. Rederiets rättegångskostnader i överprövningsprocessen var alltså onödiga. Med hänsyn till det anförda ska dessa kostnader, som har uppstått som en följd av Landstingets otillåtna direktupphandling, ersättas av Landstinget.

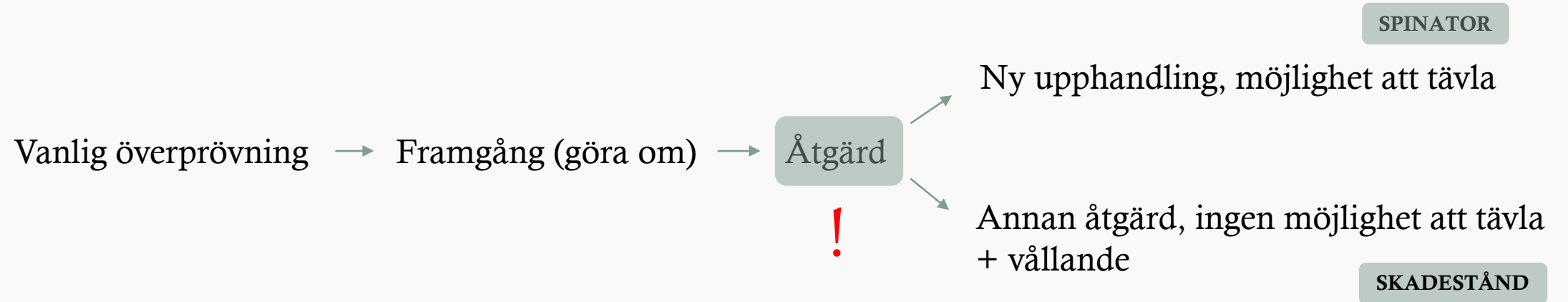
Hovrätten

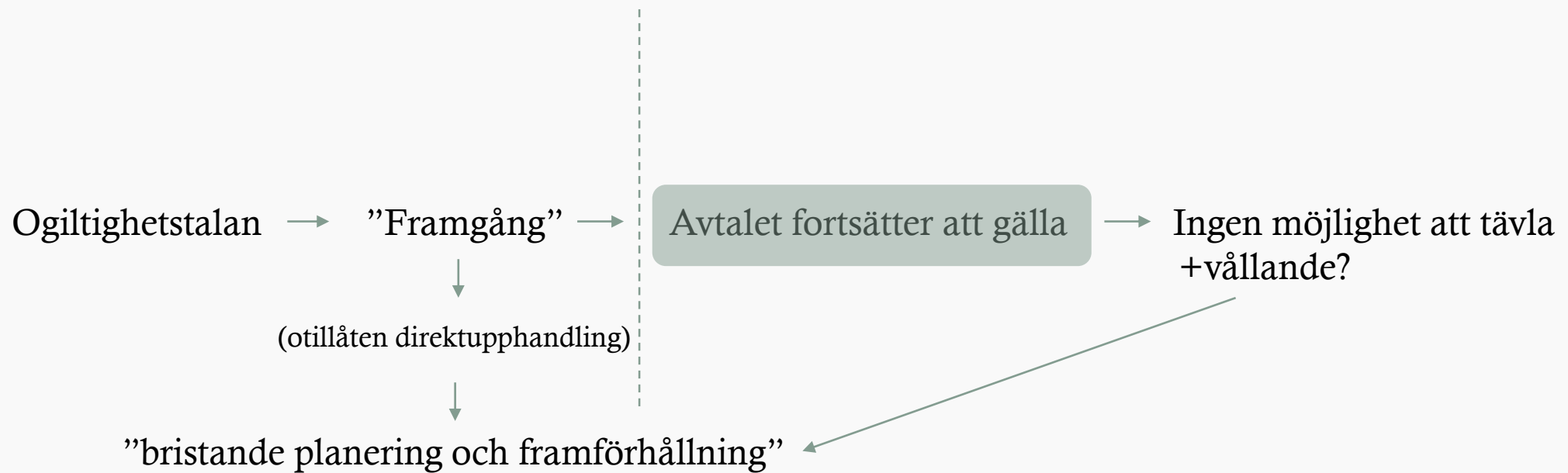
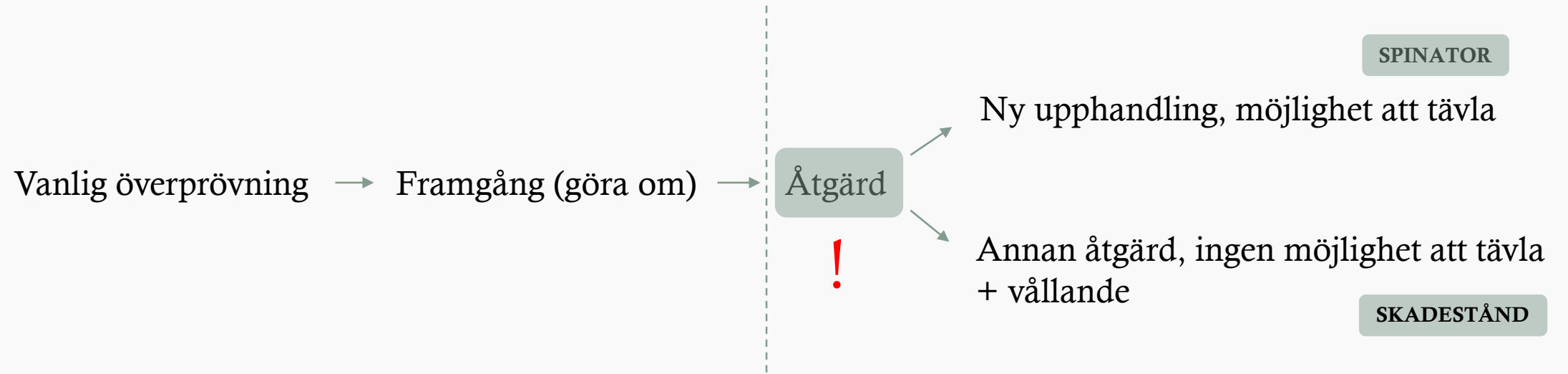
Inte fått möjlighet att tilldelas kontraktet + myndighetens vållande?

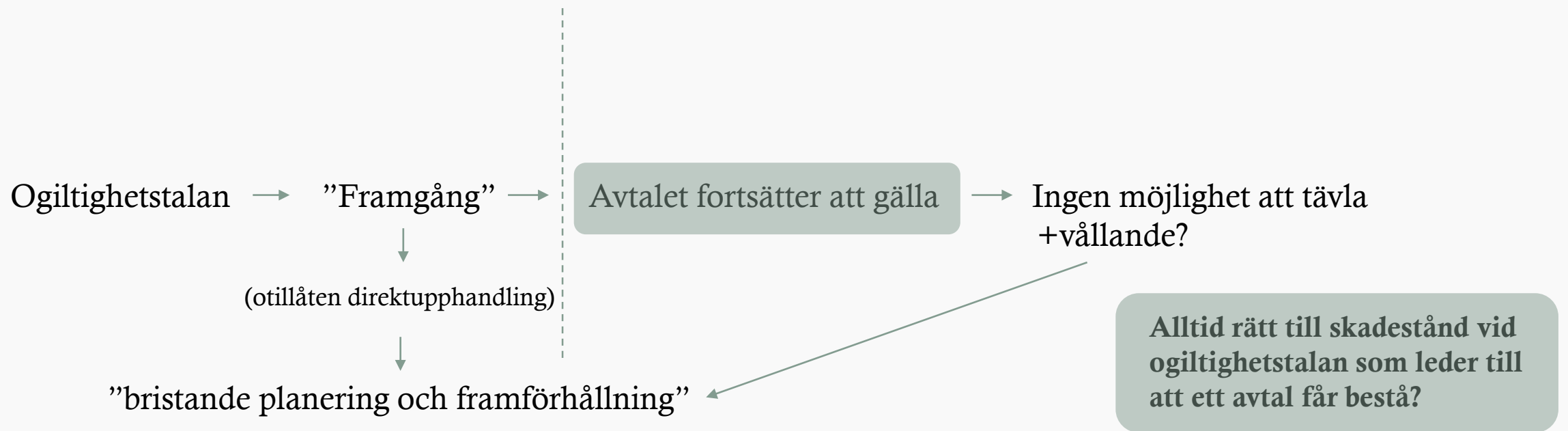
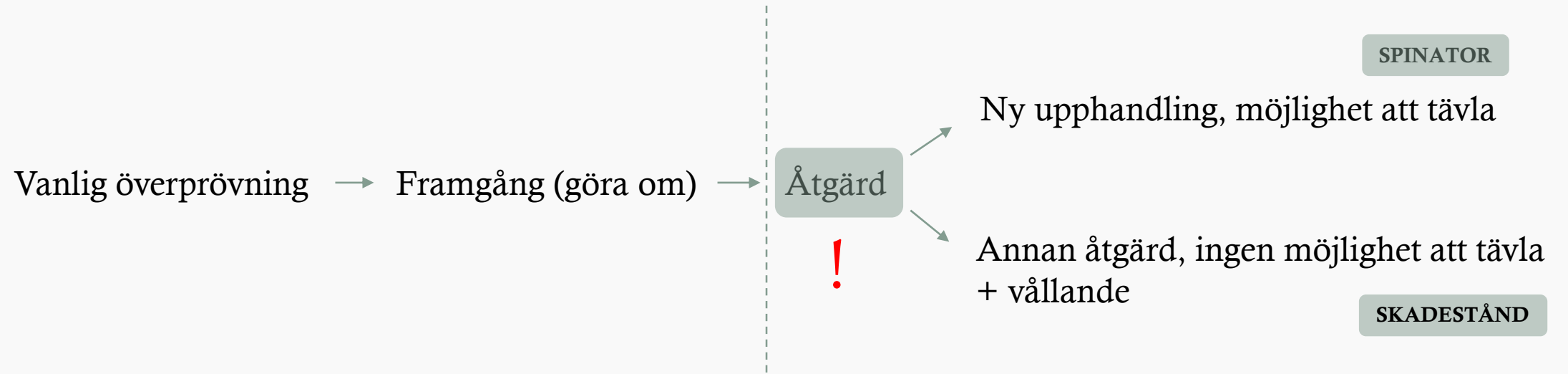
Bristande planering och framförhållning ingen möjlighet att tilldelas kontraktet
vållande

Med bristande planering och framförhållning, vad syftar hovrätten på?

Reflektioner

Fördelar

- Allmänpreventiva skäl
- En leverantör kan ha ett legitimt intresse av att få prövat endast om en direktupphandling *är otillåten* (utan att bry sig om huruvida avtalet får bestå), men går det att inskränka talan till att avse endast frågan om brott mot LOU?

Reflektioner

Nackdelar

- Spinator-domen kan tolkas som ett försök att skapa en ordning där en rätt till ersättning för rättegångskostnader ska vara en undantagsföreteelse?
- Hovrättens tillämpning av Spinator-principerna leder till att rätt till ersättning blir huvudregel?

Reflektioner

- Hovrättsdomen illustrerar svårigheten att avgöra när part är ”vinnande” i kontexten överprövningar

(jfr SOU 2018:44, s. 437: ”Mot denna bakgrund bör leverantören i normalfallet ses som den förlorande parten.”)

- Bör HD:s uttalanden i Spinator (p. 28-32) läsas i relation till överprövningssystemet som helhet (även ogiltighetstalan), eller endast i relation till överprövning av upphandling?

Reflektioner

- Vad gäller vid framgångsrik ogiltighetstalan som leder till ogiltigförklaring?
- Endast i undantagsfall möjligt att genomföra en ny upphandling som avser *samma sak* som det ogiltigförklarade avtalet?